

CEIP ROSA DELS VENTS, ESCOLA PÚBLICA ACTIVA

CEIP ROSA DELS VENTS

www.ceiprosadelsvents.com
ceiprosadelsvents@educaib.eu
971 58 92 42

TRETS FONAMENTALS:

- **Les activitats d'aprenentatge es donen lliurement, de forma voluntària.** L'infant escull en cada moment quina serà la seva acció, en el sentit específic del terme pel que fa al desenvolupament sensoriomotor i psicomotor que implica una percepció com creador de la seva realitat.

Aquesta llibertat d'acció ve emmarcada per tots els condicionants d'una decisió: amb tots els drets i deures, gaudi i responsabilitat, conseqüències i satisfacció, i guany d'autonomia. Considerem que només amb llibertat es pot arribar a una veritable responsabilitat. I des d'aquí l'infant es dirigeix als ambients preparats per a l'aprenentatge pel seu interès, pel que fa a la llibertat dels altres i acull voluntàriament les propostes d'activitats d'altres nens i de l'equip pedagògic.

- **Els interessos que mouen a les persones, i el nostre alumnat, canvien segons el moment, circumstàncies, ritmes bio-dinàmics, persones que ocupen els espais, vivències prèvies, expectatives futures, etc.** No volem que s'entengui que l'activitat dels infants és considerada caòtica o capritxosa. Totalment al contrari, obeeix a una sèrie de condicionants i són aquests els que es tenen en compte a l'hora de comprendre les seves accions i respectar-les sense intentar subjectar-los a una programació.

- **És a través del que es viu i s'experimenta que s'aprèn.** Entenem que el progrés en les competències cognitives,

SI DEIXES QUE PASSI... PASSA!!

L'escola activa promou aquesta màxima, basada en retornar el protagonisme de l'aprenentatge a l'alumne i posar en un segon pla a l'adult o acompanyant i respectar el ritme individual de cada infant. Però, que passa quan, per molt que esperem els aprenentatges no arriben, "no passen"?

Gràcies a la formació en neuropsicologia, optometria comportamental, neuromotricidad, acompanyament emocional, hem pogut incorporar instruments específics d'avaluació i detecció per tal de tractar possibles o futurs problemes d'aprenentatge, ja sigui derivant-los als especialistes pertinents o proposant una actuació concreta en l'entorn escolar. La finalitat de tot això és revertir dificultats i fins i tot recuperar capacitat de gestió cognitiva de l'alumne, lluitar contra l'etiqueta de les Necessitats Educatives Especials (un concepte tan difús com a determinant) i proposar solucions que donin garantia més enllà del tradicional "reforç escolar".

Combinar un programa de detecció precoç i eficient (per facilitar que la possible intervenció es d'en períodes crítics i garantia d'èxit) amb la **NO ANTICIPACIÓ** d'objectius curriculars, entenem, és la combinació perfecta entre neurociència i pedagogia activa: **donar espai i temps a l'infant, confiar i revisar que els seus estructures i capacitats estiguin al 100% perquè aquest evolucioni, creixi i es desenvolupi en la llibertat de la seva total competència.**

En aquest sentit, anem articulant projectes com "**l'integral de música**" que acull alumnes a partir de zero anys (escoleta 0-3 adjacent al centre) basat en la Learning Music Theory de Gordon, el de **dansa** (que dirigeix una ballarina professional que també comparteix formació amb la resta de claustre) o el **d'anglès** (que combina tallers de ciències i experiments).

Per realitzar aquesta observació comptem amb diferents tipus de pautes i registres el buidatge es realitza setmanal o mensualment de manera compartida per claustre i ajudants externs. A més dels registres de tallers, de temps de pas per ambient o implicació en l'activitat, cada acompanyant disposa d'una "registre individual d'observacions" en què s'atenen paràmetres com accions concretes d'aprenentatge (materials, temps, autoavaluació, frustració, progressió, previsió de pròxims materials ...); comportament, interacció social, observació dinàmica grupal ... Però no només. En aquest registre hem afegit un apartat tan important com poc habitual com els paràmetres evolutius: motricitat, tonicitat muscular, control postural, preferència lateral, patrons motrius contralaterals, integració sensorial, gestió emocional i expressió oral (to de veu, estructura de la frase, dislàlies, pragmàtica). Amb tot això, pautamos per defecte que al voltant dels 4/5 anys hem de tenir un mapa bastant clar de l'establiment lateral de cada nen així com de la possibilitat d'existència de dèficits en qualsevol altre aspecte evolutiu.

físiques i afectives es basa en la capacitat pròpia del sistema humà. Encara que segur aquestes creixen sobre processos maduratiu subjacents, segons la nostra visió, és la seva activació en interacció amb el medi físic i social circumdant que el nen pot desenvolupar i anar construint una identitat que se sap capaç, en el sentit ampli de la paraula.

- **El projecte educatiu que es porta a terme en aquesta escola posa totes les condicions perquè això es pugui donar:** ràtios baixes, acompanyament afectuós, espais preparats, rics i sense perills actius, etc

BASES PEDAGÒGIQUES

Els darrers anys les aportacions que ha fet la **neurociència** al món de l'educació han estat molt reveladors, demostrant entre altres punts bàsics les següents evidències científiques:

- **El cervell és un òrgan específicament dissenyat per aprendre.** La neurobiologia posa a l'abast termes com:

- **Neotènia:** capacitat del cervell humà de romandre a una fase de desenvolupament infantil, la qual cosa el possibilita per APRENDRE al llarg de tota la vida.
- **Plasticitat Neural:** capacitat gairebé infinita i il·limitada d'aprenentatge i modelatge neuronal del cervell.
- **Neurones Mirall:** importància de l'aprenentatge "inconscient" per repetició d'esquemes prèviament integrats a través de diferents fons sensorials, la propiocepció, la vista, la cinestèsia...

- **Epigenètica:** capacitat de cada tipus de cèl·lula d'inhibir o no l'activació de la seqüència genètica que li és pròpia.

- **Períodes crítics:** tant per processos epigenètics (demostrat que els primers mesos de vida són estadis crítics on una bona alimentació, descans i contacte físic amb la mare poden esdevenir claus en un desenvolupament saludable) com també hàbits intel·lectuals com la lectura, potent creador de RESERVA de memòria (o connexions sinàptiques més resistents a la destrucció produïda per l'envelliment o malalties degeneratives com l'Alzheimer). Altres moments crítics poden tenir a veure amb l'aprenentatge d'idiomes. La neurobiologia ha demostrat que les etapes amb major predisposició per a l'aprenentatge d'idiomes són –a més de l'etapa prenatal- l'etapa de 0 a 3 anys i posteriorment dels 12 als 15 anys. Entre aquestes etapes, a més, es demostra que l'interès del nostre cervell per l'aprenentatge d'idiomes és molt baix, ja que se centra en aprenentatges diferents (de caràcter motriu fi, emocional, especulatiu... que poc tenen a veure amb el boom del llenguatge i l'expressió que es viu en les dues etapes abans citades.

- **La teoria de les Intel·ligències Múltiples de G. Gardner** demostren des de la dècada dels 90 que els test i les proves estandarditzades que es basen el quocient intel·lectual no són vàlides. Desmunta els conceptes de sobre dotació o retard intel·lectual i proposa 8 eixos d'activitat cognitiva en què cada persona es desenvolupa amb una sèrie d'estratègies comunes, tot i que amb les seves individualitats: lògica-matemàtica, visual-espacial, intrapersonal, interpersonal, musical, corporal- cinestèsica, naturalista i lingüística-verbal.

Es tracta d'un equip cohesionat, divers i complementari, compromès amb l'escola i la seva comunitat. Està compost per persones amb un recorregut vital i professional d'acord amb l'educació integral. Els mestres del CEIP Rosa dels Vents ens diem acompanyants, ja que som els responsables d'acompanyar els processos d'aprenentatge que protagonitzen i neixen en els propis nens. Es considera que un acompanyament respectuós i càlid és de vital importància per al correcte funcionament de l'escola i que els nens puguin aprendre i evolucionar assolint els seus objectius.

El nostre paper d'acompanyants possibilita i fa alhora necessària una profunda activitat d'observació. Dotar l'infant d'espai i temps per a la seva lliure i progressiva autonomia de gestió és una experiència tan enriquidora com fascinant per a l'adult: assistir a aprenentatges que sorgeixen de manera espontània com a resultat del gaudi i l'autoregulació de l'infant és un luxe. Per facilitar que aquests aprenentatges es donin, el paper d'acompanyant ha de cobrir una observació molt detallada i detallada de tot el que sorgeix en el seu espai. Només així podrem albirar en quin moment evolutiu es troba cada alumne, gràcies a la qual podrem prepara els ambients, les propostes i la resta d'intervencions en concordança a les seves necessitats.

Moltes activitats curriculars es desenvolupen a l'exterior i a l'hort, no només com a espais sinó com a objecte d'estudi en si mateix. A més, d'aquesta manera l'ésser humà pot arribar a un sentit d'ecologia profunda que transcendeix la visió antropocentrista i utilitarista de la natura com un recurs per explotar.

GESTIÓ DEL TEMPS

- **ENTRADA RELAXADA:** Entenem que, per a les famílies en general i els nens petits en particular, les transicions han de ser suaus i que les presses poden minvar la qualitat de l'atenció del nen en el seu despertar, el qual és un moment crucial perquè determinarà fins cert punt el transcurs de la resta de la jornada. Així mateix, els permet als nens acomiadar-se de la seva família i rebre una benvinguda pausada i individualitzada dels acompanyants, revisar la pissarra d'assistència, si hi ha alguna activitat programada a la que vulguin assistir ...

- **JORNADA COMPACTA:** El fet de poder gaudir d'una jornada compactada entra en consonància amb el bioritme dels nens.

Per la nostra constitució neurofisiològica el rendiment és més gran durant les primeres hores del dia: a causa dels índexs de glucosa i calor corporal la receptivitat, concentració i capacitat deductiva augmenta a poc a poc des de l'arribada a l'escola fins al seu punt àlgid al migdia. A més, és una forma de conciliació de la vida laboral i familiar més conseqüent amb els valors que compartim amb la comunitat educativa: és la millor manera de garantir que el temps que els nens passen en el nucli familiar és suficient i pausat.

Trobar quin és el punt fort de cada alumne i potenciar-ho ajudarà automàticament a establir canals d'autoconfiança i motivació per a què ell mateix experimenti i s'entreni en aquelles que sent com a punts febles. Així el determinisme del quocient intel·lectual es desfà, ja que els processos de auto motivació són tan potents que poden fer canviar els valors dels quocients i els resultats del test amb poc temps de diferència...

Per altra banda, **la significativitat dels aprenentatges** vendrà lligada a una sèrie de fets importants que es resumeixen en respectar les característiques del cervell, i del seu desenvolupament i dirigint les activitats curriculars d'acord amb aquests principis naturals d'aprenentatge:

- **JOC:** El joc és la manera natural que té l'infant de relacionar-se, conèixer el Món i créixer com a ésser social.
- **EMOCIONS:** és la peça clau perquè es doni l'aprenentatge significatiu i útil. Allò que va lligat a l'aspecte emocional ens pertany i es fixa dins els nostres cervells. S'evoca i es reviu amb major facilitat. Allò que es visualitza i s'evoca gràcies a l'emoció es reviu amb força. I costa molt d'oblidar. Desterrar l'emoció de l'aula és vetar l'entrada a l'aprenentatge significatiu i als processos d'autonomia, ja que, mitjançant l'emoció ens coneixem i ens descobrim com a éssers en la nostra individualitat i com a components del grup.
- **PENSAMENT CRÍTIC I DIVERGENT:** el pensament divergent i la capacitat d'anàlisi crític són les bases de la creativitat. La creativitat ens ajuda a ser lliures, positius i ens dóna confiança amb nosaltres mateixos.

- **CONFIANÇA:** en tots els aspectes però molt concretament en les capacitats de cada individu. En un ambient no privatiu i ben estructurat, de respecte cap a cada infant i els seus interessos i sota l'estructura de l'acompanyament i la no direcció de l'adult cap a expectatives externes a l'alumne, aquest desenvoluparà de manera natural i al seu ritme els aprenentatges necessaris per fixar unes bases òptimes per a futurs aprenentatges.

GESTIÓ DE L'ESPAI

Les activitats d'aprenentatge del Ceip Rosa dels Vents es desenvolupen en **ambients interiors i exteriors**.

En els **exteriors** disposem d'espais per a joc lliure no estructurat, semi estructurat i estructurat: zones de sorra, esplanada, rocòdrom, espai de motricitat i equilibris, zona d'experimentació sonora, zona d'experimentació amb aigua, zona de construccions i un solar adjunt de bosc pel joc i l'observació lliure.

A l'**interior** disposem de sis espais diferenciats o ambients: lectoescriptura, matemàtic, joc simbòlic, ciències i art.

Donades les premisses pedagògiques del centre, els espais són d'ús comú, de manera que la disposició dels materials (en base a la seva dificultat) preveu que han de ser assequibles o no per a usuaris de cada grup de referència

ELS AMBIENTS GARANTEIXEN

- **Claredat i ordre:** l'espai ha de deixar clar per si sol quin tipus d'activitat es pot realitzar en ell i cada nen ha de trobar una proposta de material adequada, ni massa pobre ni massa assortida.

- **Seguretat:** l'espai ha d'oferir confort i seguretat. No hi pot haver perills actius i per a això en cada espai es recorden unes normes d'ús i convivència pròpies, a més de comptar sempre amb la presència d'un acompanyant adult que orienta i salvaguarda la seguretat i el benestar comú.

- **Afavorir l'autonomia:** zona de pas lliure, mobiliari adequat a la talla dels alumnes, material assequible, una disposició de l'entorn que afavoreixi que el nen pugui triar sense condicionants en cada moment on necessita que transcorri la seva activitat.

ENTORN RURAL I NATURAL

Per al desenvolupament d'un ésser humà integral hem d'atendre a la seva connexió amb la natura. La nostra escola es situa dins un entorn privilegiat, prop de la platja i de la muntanya, del poble i de nombroses finques amb animals, horts i diferents tipus de plantacions. Aquest punt és un dels eixos vertebradors de tota la pedagogia i activitat del centre i cal aturar-nos en la seva exposició.

El nostre projecte pedagògic aposta per un entorn rural, en el qual l'oferta d'activitats en contacte amb la natura (animals, horta, bosc, mar ...) és permanent.

És un ambient on els nens poden connectar amb el seu interès: materials no estructurats com sorra, aigua, pedres, pals, fulles ... construcció de cabanes, jocs motrius (córrer, saltar, enfilarse, amagar-se), observació d'éssers d'altres ordres (insectes, ocells, plantes, arbres ...) i relacionar-se amb la natura com a font d'imitació en la resolució de problemes. Les diferents vivències en relació amb ella proporcionen les bases per a comprendre i incorporar coneixements de mecànica, química, biologia i desenvolupar el pensament matemàtic, així com la intel·ligència emocional. El contacte amb la natura és una característica constitutiva del programa del nostre centre.